

Wyrok z dnia 13 maja 1998 r.

I PKN 99/98

Przy braku planu urlopów wypoczynkowych samo złożenie wniosku o udzielenie urlopu nie usprawiedliwia nieobecności pracownika.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie: SN Adam Józefowicz, SA Alina Krusz-Stankiewicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 maja 1998 r. sprawy z powództwa Marka A. przeciwko [...] Przedsiębiorstwu Budownictwa Przemysłowego „P.” S.A. w B. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 9 lipca 1997 r. [...]

- 1) o d d a ł kasację,
- 2) nie obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Białymstoku wyrokiem z 28 kwietnia 1997 r. [...] oddalił powództwo Marka A. o przywrócenie do pracy w [...] Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego „P.” S.A. w B. Uznając, że brak jest podstaw do uwzględnienia żądania Sąd pierwszej instancji przyjął, iż pracodawca prawidłowo zastosował wobec powoda art. 52 § 1 pkt 1 KP, gdyż naruszył on ciężko podstawowe obowiązki pracownicze poprzez nieusprawiedliwioną nieobecność w pracy. Nieobecność ta została potraktowana jako nieusprawiedliwiona w sytuacji, gdy powód złożył wnioski o udzielenie mu urlopu wypoczynkowego początkowo od 3 do 7 lutego 1997 r., a następnie na dalszy okres do 28 lutego 1997 r. i wnioski te nie uzyskały akceptacji jego przełożonego. Mimo odmowy udzielenia urlopu powód nie stawiał się do pracy.

Stanowisko Sądu pierwszej instancji podzielił Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku, który wyrokiem z 9 lipca 1997 r. [...] oddalił apelację.

Sąd ten przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i podobnie jak on uznał, że powód samowolnie nie przystąpił do pracy mimo braku zgody na korzystanie przez niego z urlopu wypoczynkowego. Dodatkowo powód nie wykonał polecenia przełożonego przeprowadzenia w dniach 3 - 6 lutego badań lekarskich niezbędnych do oceny stanu jego zdrowia w kontekście możliwości wykonywania pracy na określonym stanowisku.

Ustalony stan faktyczny pozwolił - zdaniem Sądu Wojewódzkiego - na uznanie, iż zachodziły przesłanki do rozwiązania z powodem umowy o pracę z jego winy z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych.

Kasację od tego wyroku wniósł powód, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 161 KP poprzez błędną wykładnię i pominięcie obowiązku zakładu pracy udzielenia powodowi urlopu wypoczynkowego oraz naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności art. 227 i art. 233 § 1 KPC poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i błędne uznanie, iż powód naruszył obowiązki pracownicze, a także uznanie, że potrzeby zakładu pracy uniemożliwiały udzielenie powodowi urlopu wypoczynkowego. W związku z tymi zarzutami powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu kasacji powód podniósł, że w pozwanym zakładzie pracy nie ustalono planu urlopów, a dotychczasowa praktyka ograniczała działania przy uzyskiwaniu urlopu wypoczynkowego do złożenia podania o urlop. Zarzucał ponadto, że Sąd Rejonowy, a za nim odwoławczy dał wiarę zeznaniom przełożonego powoda o braku zgody na udzielenie urlopu wypoczynkowego, podczas gdy powód był przekonany, że zgodę taką uzyskał. Sąd nie ustalił także, czy zachodziły szczególne potrzeby zakładu pracy uniemożliwiające udzielenie powodowi urlopu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Powód wskazał, że zostały naruszone przepisy art. 227 KPC i art. 233 pkt 1 KPC oraz twierdził, iż Sąd Wojewódzki przyjmując za podstawę wyrokowania ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd pierwszej instancji błędnie uznał, iż

powód nie uzyskał zgody na korzystanie z urlopu wypoczynkowego i że brak było okoliczności uzasadniających odmowę udzielenia tego urlopu.

Zarzut ten nie znajduje uzasadnienia w materiale sprawy, gdyż Sąd pierwszej instancji prowadził postępowanie dowodowe również na okoliczność udzielenia powodowi urlopu wypoczynkowego, a więc ustalał fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 KPC) i dokonał oceny dowodów nie przekraczając granic tej oceny określonych w art. 233 § 1 KPC. W uzasadnieniu wyroku Sąd wyjaśnił z jakich względów nie dał wiary twierdzeniom powoda i brak jest jakichkolwiek podstaw do podważenia tej oceny. Zaakceptowanie ustaleń faktycznych przez Sąd drugiej instancji nie narusza zatem wskazanych przepisów. Oznacza to, że Sąd Najwyższy rozpoznaje zarzut naruszenia prawa materialnego w stanie faktycznym ustalonym w postępowaniu przez Sądem pierwszej instancji i przyjętym przez Sąd Wojewódzki. Z ustaleń tych wynika, że powód nie wykonał badań lekarskich, do których był zobowiązany przez pracodawcę i nie uzyskał zgody na korzystanie z urlopu wypoczynkowego, we wskazanym wyżej terminie.

Nie uwzględniając powództwa, Sąd nie naruszył wskazanego w zarzutach kasacji art. 161 KP. W myśl tego przepisu pracodawca jest obowiązany udzielić pracownikowi urlopu w tym roku kalendarzowym, w którym pracownik uzyskał prawo do urlopu. Przepis ten nie może być jednak rozumiany jako bezwzględny nakaz uwzględniania każdego wniosku pracownika o udzielenie urlopu, złożonego w każdym czasie. Świadczy o tym chociażby treść art. 163 KP, według którego urlopy powinny być udzielane zgodnie z planem urlopów, a więc ich terminy muszą być uzgadniane między pracodawcą, a pracownikiem. Uzgodnieniem takim jest więc w pierwszej kolejności ustalony plan urlopów, a w przypadku jego braku każdorazowa akceptacja osoby upoważnionej przez pracodawcę do udzielania urlopu wypoczynkowego. Konstytucyjne prawo do urlopu i konieczność wykorzystania urlopu w danym roku kalendarzowym lub najpóźniej do końca pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego (art. 168 KP) nie może być realizowane w sposób dowolny bez uzgodnienia z pracodawcą.

Pracownik nie może sam sobie udzielić urlopu, a samo złożenie wniosku o udzielenie urlopu wypoczynkowego nie może być również traktowane jako uzgodnienie w terminu i wymiaru urlopu.

Niejako przy okazji kasacja zarzuca, iż Sąd nie ustalił czy istniały okoliczności uniemożliwiające udzielenie powodowi urlopu (szczególne potrzeby zakładu pracy).

Ustalenie to nie ma w sprawie żadnego znaczenia. Brak zgody na udzielenie urlopu w określonym terminie nie wymaga szczególnego uzasadnienia, a jedynie gdy termin ten jest wcześniej ustalony w planie urlopów lub uzgodniony indywidualnie, to jego przesunięcie przez pracodawcę może nastąpić tylko wówczas, gdy nieobecność pracownika spowoduje zakłócenia w pracy (art. 164 § 2 KP). Jak wskazano wyżej nie było żadnych wcześniejszych uzgodnień w zakresie terminu urlopu wypoczynkowego powoda i pracodawca nie musiał uzasadniać odmowy udzielenia urlopu. Brak jest podstaw do uznania iż Sąd naruszył art. 161 KP tym bardziej, że wniosek o udzielenie urlopu powód złożył w lutym, a więc na początku roku kalendarzowego, w którym nabył prawo do urlopu. Oznacza to, że nieobecność powoda w pracy prawidłowo została potraktowana jako nieusprawiedliwiona, a to dawało podstawę do rozwiązania z nim umowy o pracę bez wypowiedzenia z jego winy z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych.

Z tych względów i na mocy art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy oddalił kasację.

=====